

LXVIII.

Betænkning

Forslag til Lov om Ophævelse af Vaisenhusets Bibel-Privilegium m. m.

(Udgivet af Folkethingets Udvalg den 12te Marts 1872.)

Følge Privilegium af 6te Mai 1740 maa Vaisenhuset alene lade trykke og salholde Biblen eller Dele af samme i alle Slags Formater og det er alle Andre under 2 Tusinde Rigsdalers Straf til Vaisenhuset eller anden gældelig Brug samt alle eftertrykte Exemplars Konfiskation forbydt at gjøre Indgreb i denne Eneret. Det daværende Missionskollegium, som tillige var Vaisenhusets Direktion, havde den Opgave at oversætte og rette adskillige gældige Bøger, hvorefter de bleve trykte i Vaisenhusets Bogtrykkeri; blandt disse Bøger var ogsaa Biblen, som bemeldte Bestyrelse forrigerede og rettede efter den brugelige Orthografi. Ikke desmindre gave flere af Kjøbenhavns Bogtrykkere sig til at optrykke og forlægge Biblen, hvorved de udevidere, som det hedder i „Bibelprivilegiet“, „profitere af Vaisenhusets derpaa anvendte Slid, Arbejde og Omkostning, Bøves Vaisenhuus til største Præjudice og Skade“. Dette Indgreb blev Oprindelsen til Bibeleneretten. En saadan Ordning maa vel ogsaa siges at være meget naturlig paa den Tid, især efter den daværende Forbindelse mellem Missionskollegiet og Vaisenhuset. Denne Forbindelse er for længe siden ophøret, Missionskollegiet er for flere Aar siden ophævet, og dermed er det naturlige Tilhør med Biblens Udgivelse gennem Vaisenhuset i alt Fald for en Del bortfaldet. Derved er det Unaturlige af bemeldte Eneret ogsaa efterhånden traadt tydeligere frem, idet den ingenlunde altid har været en saa kraftig Spore, som man maatte ønske, til at lægge Bind paa gode Bibeludgaver, ligesom den for ikke mange Aar tilbage var Aar-

sag, i at de hellige Skrifter være betydelig dyrere, end ellers vilde have været Tilfældet. Sættet andet protestantisk Land bestaar, saavidt Udvalgets Flertal har erfaret, en saadan Hensigt paa Biblens Udbredelse. Det er derfor ogsaa flere Aar siden, at Sitantsudvalget udtalte i sin Betænkning blandt Andet følgende: „Ved samme Leilighed er det kommet under Overveelse i Udvalget, om der ikke kunde foretages Skridt til at ophæve den Vaisenhusets ved Privilegium af 6te Mai 1740 givne Eneret til at besørge Udgaver af den autoriserede Bibeloversættelse. Det er Udvalget bekendt, at der oftere for Offentligheden er fremkommet Klager over, at dette Monopol fordyrer Biblen“. Derpaa svarede Aaret efter Justitsministeren, under hvem dengang Vaisenhusets Bestyrelse var henlagt, at dets Direktion efter hans Paamindelse havde truffet Foranstaltning til at Reskbeholdningerne af den da autoriserede Udgave af Biblen kunde blive folgt til billige Priser, hvorfor han ikke mente, at der for Tiden var Grund til at ophæve bemeldte Privilegium, men, tilføjer han, derimod maatte der mullig kunne være Anledning til sin Tid, naar der skal foranstalles nye Udgaver af den reviderede Bibeloversættelse, paany at tage under Overveelse, om det nævnte Privilegium bør bevares“. Dette Tidspunkt er nu indtraadt, uden at der fra Regeringens Side er gjort noget Skridt i denne Retning, hvilket har haft dette private Lovforslags Fremkomst til Folge. Man har vel sagt, at der nu, da vi have faaet en god og billig Udgave af Biblen, var mindre Trang til den Omord-